

SISÄLLYSLUETTELO

- 3** Muuttoliike vuonna 2011
- 4** Väestö ja ulkomaan kansalaiset
- 5** Väestö äidinkielen mukaan
- 6** Väestö syntymävaltion mukaan
- 7** Ulkomaalaisten määrä alueittain Suomessa
- 8** Oleskelulupapäätökset ja -hakemukset
- 9** Suomen kansalaisuuden saaneiden määrä
- 10** Turvapaikanhakijat ja pakolaiset
- 12** Työllisyys ja työttömyys
- 13** Työnhakijoiden koulutus ja maahanmuuttajien yrittäjäyys
- 14** Kotoutuminen
- 15** Kuka on kukin – maahanmuuttohallinnon toimijoita
- 16** Tilasto- ja tietolähteet internetissä

Muuttovoittoa ulkomailta ennätysmäärä vuonna 2011

Tilastokeskuksen mukaan ulkomailta Suomeen muutti vuoden 2011 aikana 29 500 henkeä. Määrä on 3 100 edellisvuotta suurempi ja suurin luku itsenäisyyden aikana. Myös Suomesta muutettiin ulkomaille enemmän ja maastamuuton luku oli yhteensä 12 650 henkeä. Nettomaahanmuuttoa kertyi vuoden 2011 aikana yhteensä 16 800 henkeä.

Tänä päivänä Suomeen muutetaan eniten opiskelemaan, töihin tai perheen perässä. Vaikka nykyisen suuruisella maahanmuutolla on Suomessa lyhyt historia, on kansainvälisen väestön osuus jo merkittävä osassa Suomea, esimerkiksi pääkaupunkiseudulla.

Suurin Suomeen muuttava kansalaisuusryhmä on venäläiset. Suomen kansalaisuutta hakevat useimmiten EU-maiden

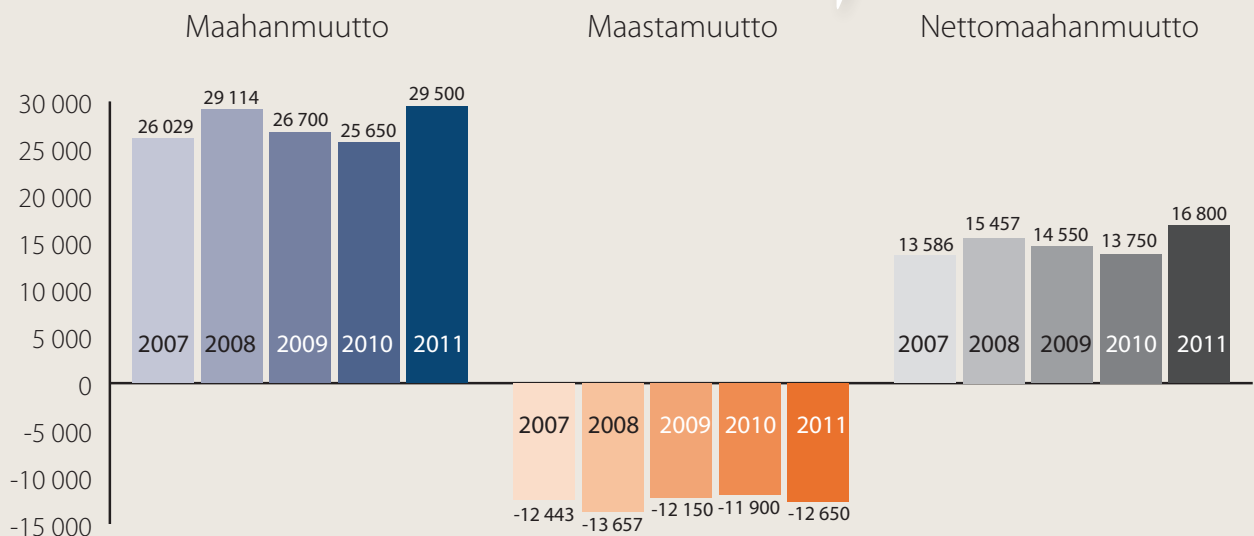
ulkopuoliset kansalaiset, mutta kymmenen suurimman hakijaryhmän joukosta löytyy yksi EU-maa, Viro.

Turvapaikkaa Suomesta haki viime vuonna 3 088 henkilöä, mikä on noin neljännes vähemmän kuin edellisellä vuonna (4 018 hakijaa) ja lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2009 (5 988 hakijaa). Yksintulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä väheni 54 prosentilla (2011: 150, 2010: 329).

Vuonna 2011 yhteensä 1 271 turvapaikanhakijaa sai myönteisen oleskelulupapäätöksen eri perusteilla. Kielteisiä päätöksiä annettiin yhteensä 1 890 henkilölle.

Suomi sai vuonna 2011 muuttovoittoa EU-maista 6 500 henkeä, mikä on selvästi suurempi osuus kuin vuotta aiemmin. EU-maista muutti yhteensä 14 900 henkeä.

Muuttoliike 2007–2011

Lähde: Tilastokeskus

Tiesitkö?

Ulkomaan kansalaisten osuus on 3,4 % väestöstä.

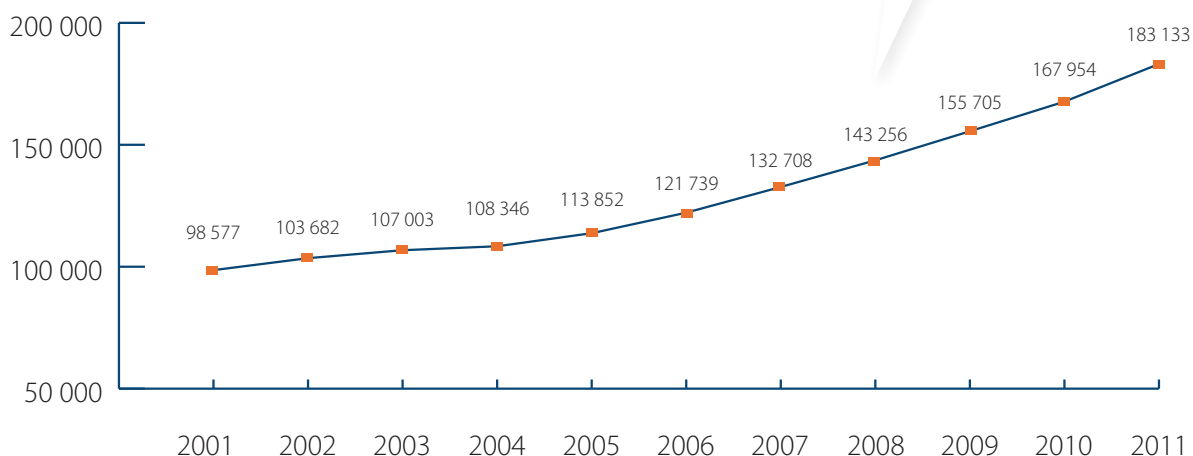
Ulkomailla syntyneistä enemmistö on syntynyt Euroopassa (64 %).

Vieraskielisiä on 4,5 % väestöstä.

Väestö ja ulkomaan kansalaiset

Luku kuvaa Suomessa vakituisesti asuvia ulkomaalaisia. Se ei sisällä Suomen kansalaisuuden saaneita, eikä turvapaikanhakijoita.

Ulkomaan kansalaisten määrä 2001-2011

Lähde: Tilastokeskus

Suurimmat kansalaisuusryhmät

Maa, jonka kansalaisuus	Henkilöitä vuonna 2011	Osuus ulkomaiden kansalaisista %	Vuosi muutos %
Viro	34 006	18,6 %	+ 16,9 %
Venäjä	29 585	16,2 %	+ 4,1 %
Ruotsi	8 481	4,6 %	- 0,3 %
Somalia	7 421	4,1 %	+ 12,6 %
Kiina	6 159	3,4 %	+ 10,8 %
Irak	5 742	3,1 %	+ 14,3 %
Thaimaa	5 545	3,0 %	+ 10,4 %
Turkki	4 159	2,3 %	+ 4,7 %
Saksa	3 806	2,1 %	+ 2,4 %
Intia	3 793	2,1 %	+ 9,4 %
Kaikki ulkomaan kansalaiset yhteensä	183 133	100,0 %	+ 9,0 %

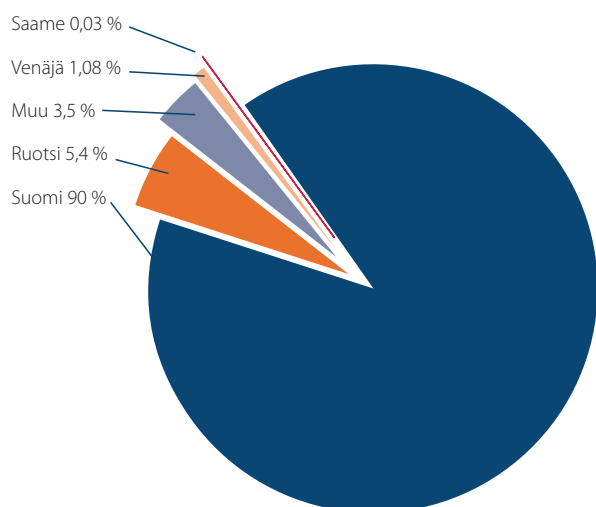
Lähde: Tilastokeskus

Suomessa asuu yli 60 000 kaksoiskansalaisuuden omaavaa henkilöä.

Suurimmat kaksoiskansalaisuuden ryhmät

Suomessa asui vuoden 2011 lopussa 60 037 henkilöä, joilla oli Suomen kansalaisuuden lisäksi myös jonkin muun maan kansalaisuus. Suurimmat kaksoiskansalaisuusryhmät ovat Venäjän (17 011), Ruotsin (5 624), Yhdysvaltain (3 333), Vietnamin (2 439), Iranin (2 398) ja Viron (2 338) kansalaiset. Tilastoissa henkilöt ovat Suomen kansalaisia.

Väestö äidinkielen mukaan

Väestö kielen mukaan

Väestöstä äidinkieleltään suomenkielisiä oli 90 %, ruotsinkielisiä 5,4 % ja saamenkielisiä 0,03 %. Muita kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli yhteensä 244 827 eli 4,5 % väestöstä.

Suomen väkiluku 2011: 5 401 267

Kielet	Osuus väestöstä	%
suomi	4 863 351	90,04 %
ruotsi	291 219	5,39 %
saame	1 870	0,03 %
Suurimmat vieraskieliset ryhmät		
venäjä	58 331	1,08 %
eesti, viro	33 076	0,61 %
somali	14 045	0,26 %
englanti	13 804	0,26 %
arabia	11 252	0,21 %
kurdi	8 623	0,16 %
kiina	8 257	0,15 %
albania	7 408	0,14 %
thai	6 342	0,12 %
vietnam	6 060	0,11 %
Vieraskielisiä yhteensä	244 827	4,53 %

Lähde: Tilastokeskus

Väestö 31.12.2011 5 401 267			
Suomen kansalaisuus 5 218 134		Ulkomaan kansalaisuus 183 133	
Syntymämaa Suomi 5 118 828	Syntymämaa ulkomaat 101 306	Syntymämaa Suomi 18 291	Syntymämaa ulkomaat 164 842
Äidinkieli suomi 4 814 774 ruotsi 279 148 saame 1 804 yht. 5 095 726	Äidinkieli suomi 40 655 ruotsi 7 125 saame 50 yht. 47 830	Äidinkieli suomi 4 753 ruotsi 1 437 saame 2 yht. 6 192	Äidinkieli muu kieli 158 150
Äidinkieli muu kieli 21 102	Äidinkieli muu kieli 53 476	Äidinkieli muu kieli 12 099	Äidinkieli suomi 3 169 ruotsi 3 509 saame 14 yht. 6 692

Lähde: Tilastokeskus

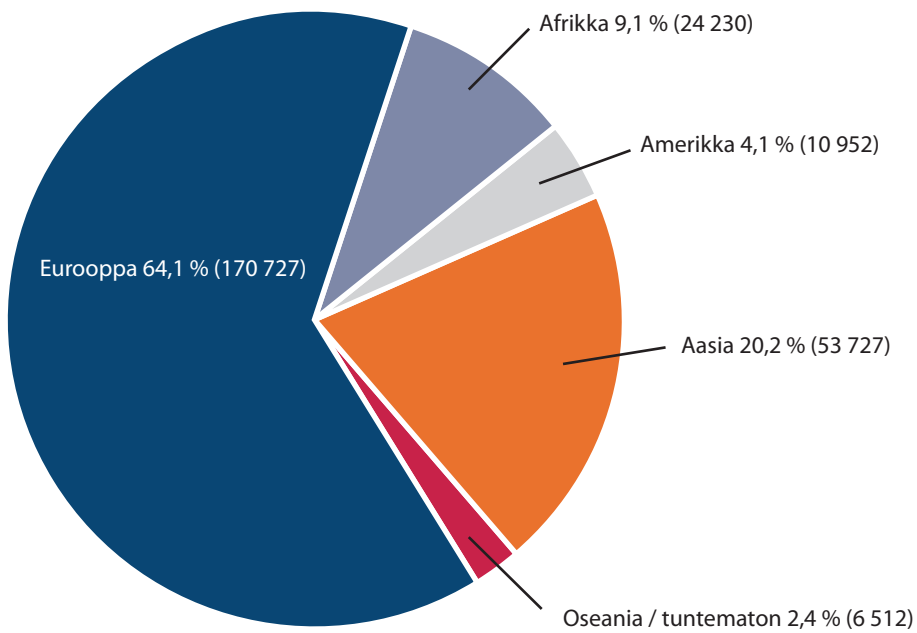
Väestö syntymävaltion mukaan

Suomessa asui vuoden 2011 lopussa 266 148 ulkomailla syntynyttä henkilöä. Heistä 38 % on ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia ja 62 % ulkomaan kansalaisia.

Ulkomailla syntyneistä suurin osa (n. 64 %) on syntynyt Euroopassa.

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomailla syntyneet henkilöt syntymämaanosan mukaan 2011

Lähde: Tilastokeskus

Suurimmat ryhmät syntymävaltion mukaan

Syntymävaltio	henkilöä
Suomi	5 135 119
Suurimmat ryhmät	
Entinen Neuvostoliitto	50 485
Ruotsi	31 373
Viro	29 545
Venäjä	8 960
Somalia	8 767
Irak	7 882
Kiina	7 708
Thaimaa	7 420
Entinen Jugoslavia	6 382
Saksa	6 057
Ulkomailla syntyneet yhteensä	266 148

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaisten määrä alueittain Suomessa 2011

Kunta	Ulkomaan kansalaisten määrä	Alueen asukasluku	Ulkomaalaisten osuus %
Helsinki	47 878	595 384	8,0 %
Espoo	18 813	252 439	7,5 %
Vantaa	14 775	203 001	7,3 %
Turku	9 506	178 630	5,3 %
Tampere	8 523	215 168	4,0 %
Oulu	3 798	143 909	2,6 %
Lahti	3 650	102 308	3,6 %
Vaasa	3 604	60 398	6,0 %
Jyväskylä	3 415	132 062	2,6 %
Kotka	2 919	54 831	5,3 %
Lappeenranta	2 683	72 133	3,7 %
Salo	2 236	55 283	4,0 %
Kouvola	2 013	87 567	2,3 %
Kuopio	1 841	97 433	1,9 %
Porvoo	1 670	48 833	3,4 %

Lähde: Tilastokeskus

Tiesitkö Pohjanmaalta?

Maahanmuuttajien työttömyysaste on matalin Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella. Pohjanmaalla ulkomaalaisten työttömien osuus työvoimasta oli 15,8 % vuoden 2012 alkupuolella. Se on toiseksi paras lukema Etelä-Pohjanmaan (15,1) jälkeen. Koko maassa ulkomaalaisten työttömyysaste oli 22,7 % helmikuun lopussa 2012.

Ulkomaalaisen työvoiman osuus Pohjanmaan ELY-keskuksen alueen työvoimasta oli 3,1 %, mikä on toiseksi suurin osuus Uudenmaan ELY-keskuksen 5,4 % jälkeen. Etelä-Pohjanmaalla vastaava osuus 1,2 % on pienin koko maassa. (Lähde: Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsaus, helmikuu 2012).

Maahanmuuttoviraston myöntämät oleskeluluvat 2011

Tilastossa kuvataan EU- ja ETA-maiden sekä Sveitsin ulkopuolelta tulevaa maahanmuuttoa. Tiedoissa on kyse Maahanmuuttoviraston myöntämästä hakijan ensimmäisestä oleskeluluvasta, eikä luvuissa ole huomioitu poliisin myöntämiä oleskelulupia.

Ketkä eivät näy oleskelulupatilastoissa?

Pohjoismaalaiset eivät tarvitse oleskelulupaa toisissa Pohjoismaissa. Muut EU/ETA-jäsenvaltion tai Sveitsin kansalaiset

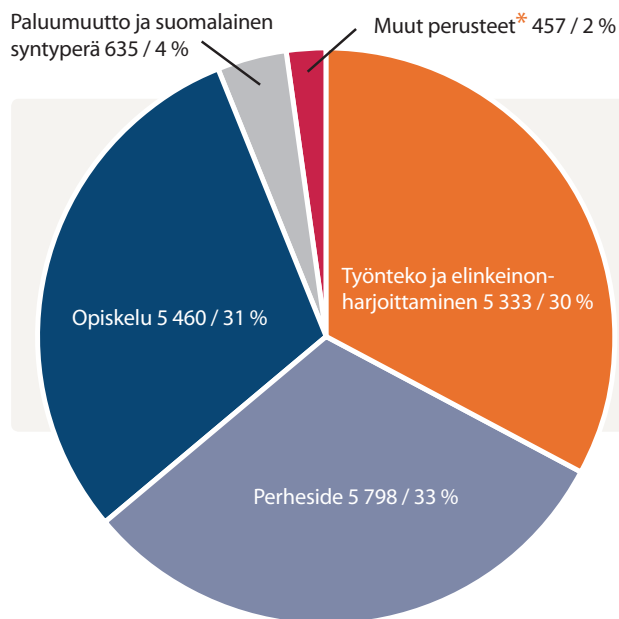
eivät tarvitse oleskelulupaa, mutta heidän on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa. Tilastoissa eivät näy myöskään heidän perheenjäsenensä. Turvapaikanhakijat tilastoidaan erikseen.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat

Vuonna 2011 Maahanmuuttovirastossa tehtiin 22 747 ensimmäistä oleskelulupaa koskevaa päätöstä. Oleskeluluvan sai noin neljä viidestä hakijasta.

Myönnetyt ensimmäiset oleskeluluvat 2011

Yhteensä 17 683

Erityisasiantuntijoiden osuus myönneissä lupapäätöksissä oli 833 hakijaa. Urheilun ja valmentamisen perusteella myönneisen päätöksen sai 169 hakijaa.

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset

Suomesta haki oleskelulupaa vuonna 2011 yhteensä 23 664 henkilöä, mikä on noin neljä prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin (2010: 24 547).

Suurimman hakijaryhmän ovat useana vuonna muodostaneet Venäjän federaation kansalaiset (2011: 4 645). Vuonna 2011 seuraavaksi eniten hakijoita oli Somaliasta, Kiinasta ja Intiasta.

Vireille tulleet oleskelulupahakemukset 2011

Oleskeluluvan hakuperuste	Hakijamäärä 2011	%
Perheside	10 288	44 %
Työnteko ja elinkeinonharjoittaminen	6 492	27 %
Opiskelu	5 806	25 %
Palumuutto ja suomalainen syntyperä	551	2 %
Muut perusteet *	527	2 %
Yhteensä	23 664	100 %

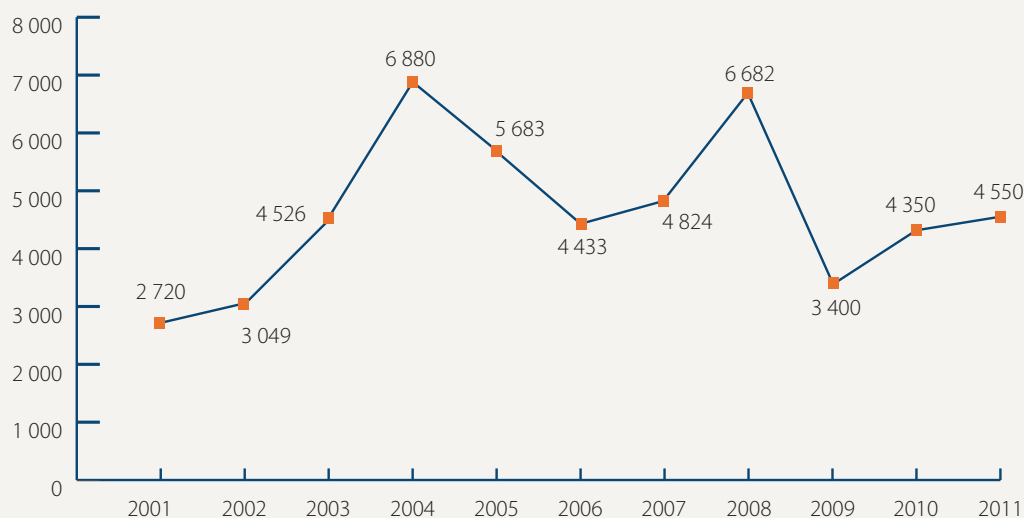
* Kohta "Muut perusteet" koostuu mm. adoption, au pair-sijoituksen, seurustelusuhteen, ihmiskaupan uhrin ja yksilöllisten syiden perusteella haetuista oleskeluluvista.

Suomen kansalaisuuden saaneiden määrä

Kansalaisuuden voi saada joko hakemuksella tai ilmoituksella. Vuonna 2011 Suomen kansalaisuus myönnettiin yhteensä 4 794 henkilölle. Tilastokeskuksen mukaan Suomen kansalaisuuden sai vuoden 2011 aikana 4 550 Suomessa vakinaisesti asunutta ulkomaan kansalaista. Määrä on 200 enemmän kuin vuonna 2010.

Suomen kansalaisuuden saaneista naisia oli 2 650 ja miehiä 1 900. Entisen kansalaisuutensa säilytti 93 prosenttia kansalaisuuden saaneista. Suomen kansalaisuutta hakevat usein EU-jäsenvaltioiden ulkopuoliset kansalaiset. Kymmenen suurimman hakijakansalaisuuden joukossa on vain yksi EU-jäsenmaa, Viro.

Suomessa vakinaisesti asuvat, kansalaisuuden saaneet ulkomaalaistaustaiset henkilöt

Lähde: Tilastokeskus

Kansalaisuus hakemuksen perustella:

myönteisissä päätöksissä suurimmat ryhmät

- venäläiset (1 609)
- virolaiset (271)
- turkkilaiset (159)

Entisistä Suomen kansalaisista ilmoituksella kansalaisuuden saaneista suurimmat ryhmät olivat ruotsalaiset (98), yhdysvaltalaiset (19) ja saksalaiset (11).

Kansalaisuushakemusten määrä lisääntyi lainmuutoksen myötä

Kansalaisuushakemusten määrä lisääntyi vuonna 2011 yli 17 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2011 panttiin vireille 5 632 henkilön kansalaisuushakemus (2010: 4 812). Hakijamäärän kasvu selittyi etenkin 1.9.2011 voimaan tulleella kansalaisuuslain muutoksella. Kansalaisuuden saamiseksi vaadittava asumisaika lyheni tuolloin kuudesta vuodesta viiteen vuoteen.

Myös ilmoitusmäärät (2011: 706, 2010: 573) ovat kasvaneet kansalaisuuslain muutoksen myötä. Muutoksen

jälkeen kaikki entiset Suomen kansalaiset asuinpaikasta riippumatta ovat voineet saada kansalaisuuden takaisin ilmoituksella.

Myönnetty kansalaisuus	2011	2010
Kansalaisuus hakemuksen perusteella	4 153	3 961
Kansalaisuus ilmoituksen perusteella	641	1 946
YHTEENSÄ	4 794	5 907

Lähde: Maahanmuuttovirasto

Turvapaikanhakijat ja pakolaiset

Vuonna 2011 teollisuusmaista haki turvapaikkaa arviolta 441 300 henkilöä, mikä on noin 20 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna (2010: 368 000). Teollistuneista maista eniten hakemuksia vastaanottivat Yhdysvallat, Ranska ja Saksa.

Euroopan 38 maassa hakemusten määrä nousi 19 prosentilla (2011: 327 200). Suhteellisesti eniten hakijamäärät

lisääntyivät kahdeksassa Etelä-Euroopan maassa, joissa kasvua oli 87 prosenttia. Euroopan unionin alueella turvapaikanhakijoiden määrä kasvoi 15 prosenttia (2011: 277 400). UNHCR:n mukaan turvapaikanhakijoiden määrän kasvuun vaikuttivat erityisesti arabimaailman kuohunta sekä konfliktit esimerkiksi Afganistanissa ja Länsi-Afrikassa.

Pohjoismaissa turvapaikanhakijoiden määrä väheni 10 prosenttia. Islannissa hakemusten määrä kasvoi, mutta muissa maissa hakijoiden määrä putosi - laskua tapahtui etenkin Tanskassa ja Suomessa. Suomessa laskua oli 23 prosenttia.

Suomesta turvapaikkaa haki viime vuonna 3 088 henkilöä, mikä on noin neljännes vähemmän kuin edellisenä vuonna (4 018 hakijaa) ja lähes puolet vähemmän kuin vuonna 2009 (5 988 hakijaa). Yksintulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrä väheni 54 prosentilla (2011: 150, 2010: 329).

Suomessa yhteensä 1 271 turvapaikanhakijaa sai myönteisen oleskelulupapäätöksen eri perusteilla vuonna 2011. Turvapaikka annettiin 169 henkilölle ja oleskelulupa toissijaisen tai humanitaarisen suojelun perusteella myönnettiin 857 henkilölle. Kielteisiä päätöksiä tehtiin yhteensä 1 890 henkilölle. Näistä 766 oli niin sanottuja Dublin-päätöksiä, joissa hakija palautetaan siihen EU:n vastuunmäärittämisasetusta soveltavaan valtioon, joka Suomen sijasta on vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä. Turvapaikkapäätökset eivät välttämättä koskeneet samana vuonna tehtyjä hakemuksia.

Suomeen saapuneet turvapaikanhakijat Top 10 -maittain

Lähtömaa	2011	Muutos vuodesta 2010
Irak	586	+11
Somalia	356	-215
Venäjä	296	-140
Afganistan	284	+19
Iran	124	-18
Syyria	110	+69
Nigeria	105	+21
Valko-Venäjä	84	+18
Kosovo	83	-65
Serbia	72	-101

Lähde: Maahanmuuttovirasto

SANASTOA

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle myönnetään turvapaikka. Kansainvälisellä suojelulla tarkoitetaan pakolaisasemaa, toissijaista suojeluasemaa tai humanitaarisen suojelun perusteella myönnettävää oleskelulupaa. Turvapaikkamenettelyssä selvitetään myös mahdolliset muut perusteet oleskeluluvan myöntämiseksi.

Kiintiöpakolaisina Suomeen otetaan henkilöitä, jotka Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutettu UNHCR on katsonut pakolaisiksi, tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia uudelleen sijoitusta varten. Eduskunta päättää vuosittain budjetin yhteydessä pakolaiskiintiön suuruuden ja valtioneuvosto päättää pakolaiskiintiön kohdentamisesta. Viime vuosina pakolaiskiintiö on ollut 750 henkilöä vuodessa ja Suomeen on otettu kiintiöpakolaisina Kongon demokraattisen tasavallan kansalaisia Ruandasta, irakilaisia Syyriasta ja Jordaniasta, myanmarilaisia Thaimaasta sekä afganistanilaisia Iranista.

Kansainvälistä suojelua saavien sijoittuminen kuntiin vuonna 2011:

- 742 kiintiöpakolaista
- 1 542 oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa
- 608 kansainvälistä suojelua saavan henkilön perheenjäsentä

Pohjoismaissa

Maailmanlaajuisesti

Turvapaikanhakijat Pohjoismaissa vuosina 2010–2011

	Kaikki hakijat 2010	Kaikki hakijat 2011
RUOTSI	31 819	29 648
yksin tulleet alaikäiset	2 393	2 657
NORJA	10 064	9 053
yksin tulleet alaikäiset	892	858
TANSKA	5 115	3 811
yksin tulleet alaikäiset	432	284
SUOMI	4 018	3 088
yksin tulleet alaikäiset	329	150

Lähteet: Maahanmuuttovirasto, Migrationsverket (Ruotsi), Utlendingsdirektoratet (Norja), Justitsministeriet (Tanska)

Suurimmat kohdemaat 2011 – yli puolet (53 %) kaikista teollisuusmaiden hakemuksista

1. Yhdysvallat (74 000)
2. Ranska (51 900)
3. Saksa (45 700)
4. Italia (34 100)
5. Ruotsi (29 600)

Suurimmat lähtömaat 2011 – lähes puolet (45%) hakijoista Aasiasta

1. Afganistan (35 700)
2. Kiina (24 400)
3. Irak (23 500)
4. Serbia (ml. Kosovo) (21 200)
5. Pakistan (18 100)

Lähde: UNHCR: Asylum Levels and Trends in Industrialized Countries 2011. UNHCR:n raportti perustuu 44 teollisuusmaan ilmoittamiin lukuihin.

TURVAPAIKKAPROSESSI

1. Turvapaikanhakija saapuu Suomeen
2. Turvapaikkahakemus Suomen rajavartijoille tai poliisille
3. Siirtäminen vastaanottokeskukseen
4. Poliisi tai Rajavartiolaitos selvittää henkilöllisyyttä ja matkareittä
5. Maahanmuuttoviraston turvapaikkapuhuttelu
6. Maahanmuuttoviraston oleskelulupapäätös
7. Hakija voi valittaa päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen ja sen jälkeen hakea valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen

a) myönteinen päätös: sijoitus kuntaan tai hakeutuminen yksityismajoitukseen

b) kielteinen päätös: käännytys

c) Dublin-päätös: palautus toiseen EU:n vastuunmäärittämissetusta soveltavaan valtioon

Vapaaehtoinen paluu

IOM Helsingin (Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö) ja Maahanmuuttoviraston paluumuuttohanke "Vapaaehtoisen paluuohjelman kehittäminen Suomessa" käynnistyi vuoden 2010 alussa. Se tarjoaa Suomessa asuville, EU:n ulkopuolelta kotoisin oleville henkilöille mahdollisuuden palata vapaaehtoisesti kotimaahansa. Jo 550, pääosin Suomeen turvapaikanhakijana tullutta ulkomaalaista, on palannut vapaaehtoisesti kotimaahansa.

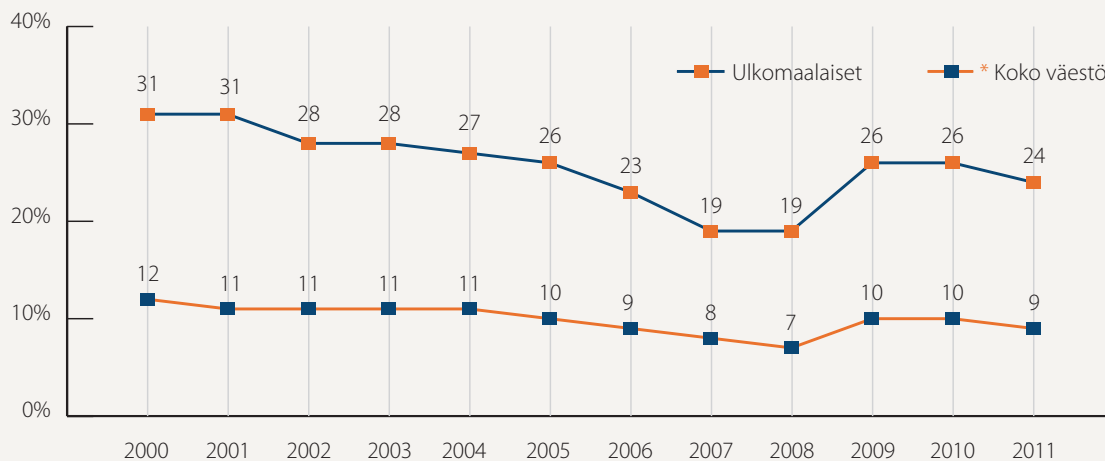
Työllisyys ja työttömyys

Vuoden 2012 helmikuun lopussa koko väestön työttömyysaste oli työnvälityksen luvuin 9,6 %. Työvoimatutkimuksen mukaan luku oli 7,7 %, mutta se ei sisällä muun muassa pitkäaikaistyöttömiä, jos he eivät ole viimeisen kuukauden aikana hakeneet työtä. Ulkomaalaisten työttömyysaste oli helmikuun lopussa 22,7 %.

Ulkomaalaisia työnhakijoita oli yhteensä 59 642 vuoden 2011 aikana (vuosi 2010: 56 000). Syitä työnhakijoiden määrän kasvuun on useita. Ulkomaalaisten määrä Suomessa on kasvanut, minkä lisäksi esimerkiksi telakat ja rakennusala ovat heikkojen talousnäkömien myötä työllistäneet vähemmän työn perässä Suomeen muuttaneita henkilöitä.

Ulkomaalaisten ja koko väestön työttömyysasteet

Ulkomaalaisten työnhakijoiden osuus kaikista työnhakijoista oli 8 prosenttia vuonna 2011.

Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriö / Pekka Tiainen, Tilastokeskus

* Koko väestön työttömyysasteessa huomioitu työnvälitystilaston sekä työvoimatutkimuksen tiedot

Tiesitkö Tanskasta?

Tanskassa maahanmuuttajien työllisyysluku on noussut merkittävästi 1990-luvulta alkaen. Eurostat-tilaston mukaan Euroopan ulkopuolelta tulleiden työllisyys on noussut 60 prosenttiin, mikä on lähellä tanskalaisen kantaväestön työllisyysastetta (70 %). Tanskassa työllisyysasteen kasvua on vauhdittanut kielikoulutuksen ja työharjoittelupaikkojen lisääminen. Lisäksi Tanskassa on toimintamalli, missä vapaaehtoiset ryhtyvät mentoreiksi "uustanskalaisille".

Lisätietoja: www.cabiweb.dk

Työllisyys

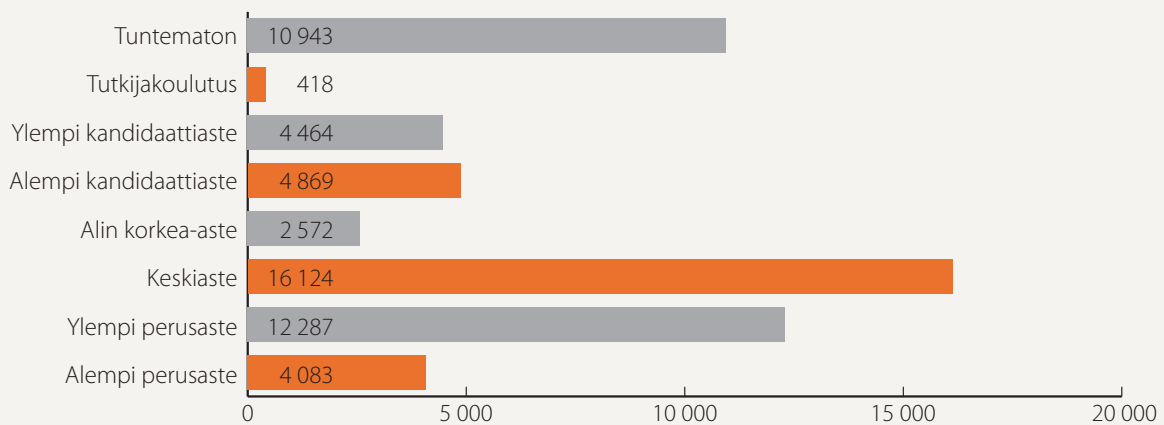
Maahanmuuttajien työllisyystilanne paranee Suomessa asutun ajan kuluessa. Maahanmuuttajien työmarkkinaintegraatio -tutkimuksen mukaan vuosina 1989–1993 Suomeen muuttaneet olivat vuoteen 2007 mennessä työllistyneet suhteellisen hyvin. Työllisyysaste oli silloin 58 prosenttia, kun koko väestön työllisyysaste oli 70 prosenttia. (Lähde: Helsingin kaupungin tietokeskus).

Työnhakijoiden koulutus ja maahanmuuttajien yrittäjäyys

Vuonna 2010 suurimmalla osalla TE-toimistojen ulkomaisista työnhakijoista oli keskiasteen tai ylemmän perusasteen koulutus. Myös ryhmä ”tuntematon” on suuri, mikä johtuu muun muassa siitä, että työnhakijoiden koulustaustaa ei

ole voitu todentaa puuttuvien todistusten vuoksi. Ongelma koskee niin EU-maiden kansalaisia kuin muitakin. Niin ikään korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien osuus työttömistä maahanmuuttajista on melko korkea.

Ulkomaalaiset työnhakijat koulutusasteen mukaan vuonna 2010

Yhteensä 56 004 ulkomaalaista työnhakijaa.

Lähde: työ- ja elinkeinoministeriö

Maahanmuuttajayritykset

Suomessa toimi 6 960 kokonaan tai vähintään puoliksi ulkomaalaisten hallussa olevaa maahanmuuttajataustaista yritystä vuonna 2009, mikä oli runsaat 900 yritystä enemmän kuin vuonna 2005. Ulkomaalaisuus on päätelty tilastossa yrityksen vastuuhenkilöiden kansalaisuuden mukaan yritysmuoto huomioon ottaen. Maahanmuuttajayritykset työllistivät noin 5 000 palkansaajaa kokovuosityöllisyyden käsitteellä mitattuna. Henkilöstötieto ei kata kuitenkaan omassa yrityksessään työskenteleviä yrittäjiä, jotka eivät maksa palkkoja itselleen (toiminimiyrittäjät).

Suurin toimiala koostuu majoitus- ja ravitsemisalalan yrityksistä. Maahanmuuttajien yrityksiä on paljon myös esimerkiksi informaation ja viestinnän, liikkeenjohdon konsultoinnin sekä ammatillisen ja teknisen toiminnan aloilla.

Naisten yrittäjäyys kasvussa

Lähes 40 prosenttia maahanmuuttajayrityksistä on kokonaan naisten hallinnassa tai ne ovat naisten ja miesten yhdessä omistamia tiimiyrityksiä. Maahanmuuttajataustaisten naisyritysten osuus on samaa luokkaa kuin koko yrityskentässä keskimäärin. Naisten perustamien yritysten toimialat vaihtelevat esimerkiksi ravintoloista siivoukseen, kauneudenhoitoalaan ja turismiin.

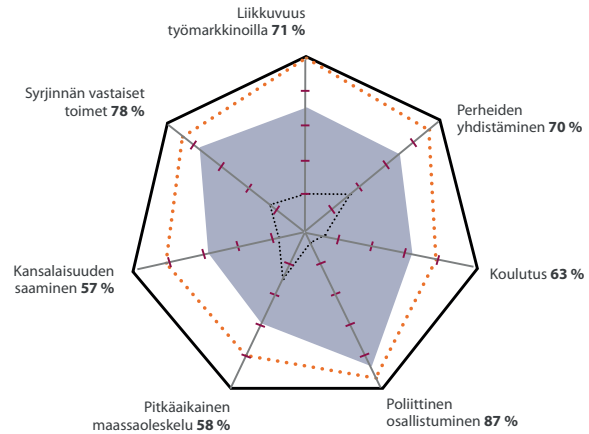
Lähteet: Maahanmuuttajayrittäjäyys Uudellamaalla, Uudenmaan liiton julkaisu E 116 -2011. Yrittäjäyyskatsaus 2011, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu, 34/2011

Kotoutuminen

Vuonna 2011 julkaistun kansainvälisen vertailututkimuksen mukaan (MIPEX) Suomi tarjoaa neljänneksi parhaat edellytykset kotoutumiselle. Selvityksessä oli mukana 31 maata ja siinä kiinnitettiin huomiota erityisesti työelämään, perheiden yhdistämistä ja syrjintää koskeviin lakeihin. Selvityksessä olivat mukana EU-maiden lisäksi Kanada, Norja, Sveitsi ja Yhdysvallat.

Suomen kotouttamispolitiikan vahvuuksiksi laskettiin esimerkiksi koulutukseen pääsy sekä poliittiset osallistumismahdollisuudet. Migrant Integration Policy Index -tutkimuksen toteuttivat British Council ja Migration Policy Group -järjestö.

Arvio Suomen kotouttamispolitiikasta

Yleiskatsaus pistemääriin

- 100 % MIPEX -asteikolla
- Parhaimmat käytännöt 31:ssä maassa
- Huonoimmat käytännöt 31:ssä maassa
- Suomi

ULKOMAALAISET OPISKELIJAT JA KANSAINVÄLISET VAIHDOT

Opiskelijan oleskelulupahakemuksia tuli vuonna 2011 vireille yhteensä 5 460. Hakemusten määrä kasvoi 6 %. Eniten opiskelijan oleskelulupia myönnettiin venäläisille (1 173), kiinalaisille (781) ja vietnamilaisille (330).

Miten suomalainen korkeakoulutus tukee Suomeen integroitumista?

International Student Barometer -kysely kartoittaa kandidaatti-, maisteri- ja tohtoritason vaihto- ja tutkinto-opiskelijoiden käsityksiä ja kokemuksia kansainvälisestä opintojaksostaan. Vuonna 2010 kyselyyn osallistui suomalaisia yliopistoja ja ammattikorkeakouluja, joiden kansainvälisistä opiskelijoista siihen vastasi 6 441. Kyselyyn vastasi samaan aikaan liki 158 000 kansainvälistä opiskelijaa eri maista.

Suomi saa hyvän arvosanan ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden silmissä. Yleisarvosanat vastaavat muiden korkeakoulujen tulosten keskiarvoa. Haasteeksi Suomessa koettiin opintojen liitos työelämään tai työllistyvyys, kun taas muissa maissa tähän oltiin tyytyväisempiä. Vaikka selvityksen mukaan Suomea pidetään hyvänä ja turvallisenä maana, ulkomaalaisten opiskelijoiden vaikeudet työllistyä opintojen aikana ja valmistumisen jälkeen eivät helpota työelämään ja sen kautta suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumista.

- koulutuksen maksuttomuus
- Suomen koulutusjärjestelmän maine
- kampusten väliset liikenneyhteydet

- tutustuminen suomalaisiin opiskelijoihin
- vaikeus työllistyä

Tarkemmat tiedot tutkimuksesta Cimon Fakta Express -julkaisusta 1/2012:

www.cimo.fi/nakokulmia/tietoa_ja_tilastoja

Kuka on kukin?

Maahanmuuttohallinnon toimijoita

MAAHANMUUTTOASIAT SUOMESSA	
Asia	Vastuu
Maahanmuuttohallinto- ja politiikka	Sisäasiainministeriö
Maahanmuuttolainsäädännön kehittäminen	Sisäasiainministeriö
Maahanmuuttoviraston tulosohtaus	Sisäasiainministeriö
Viisumin hankinta ulkomailla	Suomen ulkomaanedustusto
Ensimmäinen oleskelulupa	Pääsääntöisesti Maahanmuuttovirasto
Oleskelulupa, Suomen kansalaisen perheenjäsen	Poliisi
Työntekijän oleskelulupa	Työvoimapolitiittinen harkinta: työ- ja elinkeinotoimisto Muut edellytykset ja oleskelulupapäätös: Maahanmuuttovirasto
Turvapaikkahakemukset	Hakemuksen vastaanotto, henkilöllisyyden ja matkareitin selvittäminen: poliisi, rajavartiolaitos Turvapaikkapuhuttelu ja päätös: Maahanmuuttovirasto Päätöksen tiedoksianto: poliisi
Turvapaikanhakijoiden vastaanotto	Maahanmuuttovirasto ohjaa vastaanottokeskustoimintaa
Jatko-oleskelulupa Pysyvä oleskelulupa	Poliisi, erityistapauksissa Maahanmuuttovirasto
EU-jäsenvaltioiden tai näihin rinnastettavien valtioiden kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröiminen	Poliisi
Käännyttäminen	Päätös: rajavartiolaitos tai Maahanmuuttovirasto Täytäntöönpano: poliisi, rajavartiolaitos
Maasta karkottaminen	Esitys: poliisi, rajatarkastusviranomaisen Päätös: Maahanmuuttovirasto Täytäntöönpano: poliisi
Kansalaisuushakemus ja -ilmoitus	Maahanmuuttovirasto
Muutoksenhaku	Hallinto-oikeudet (turvapaikka-asiat Helsingin hallinto-oikeus Korkein hallinto-oikeus
Kotouttaminen	Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa kotouttamista ja vastaa siihen liittyvästä lainsäädännöstä. Alueviranomaisina toimivat ELY-keskukset, paikallistasolla kunnat ja TE-toimistot tekevät kotouttamistyötä
Kotouttamisohjelma	Kunnat
Maahanmuuttajalle tehtävä yksilöllinen kotoutumissuunnitelma	TE-toimistot (aikuisten maahanmuuttajien koulutus ja työllistyminen) ja kunnat (perusopetus, varhaiskasvatus, sosiaali- ja terveyshuollon palvelut)

Tietolähteitä internetissä

Maahanmuuttovirasto | www.migri.fi

Oleskelulupatilastot
Turvapaikka- ja pakolaistilastot
Kansalaisuustilastot
Karkotustilastot

Väestörekisterikeskus | www.vaestorekisterikeskus.fi

Tilastokeskus

Väestön muutokset, tiedot kielen, kansalaisuuden ja syntyperän mukaan www.stat.fi

Kuntaliitto

Tilastotietoa kuntien väestörakenteesta www.kunnat.net

Opetushallitus

Maahanmuuttajien koulutuksen tilastot www.oph.fi/tietopalvelut

Kela

Tilasto maahanmuuttajien erityistuesta www.kela.fi

Siirtolaisinstituutti

Siirtolaisrekisterin tietokanta www.migrationinstitute.fi/stat

Eurostat

Tilastoja EU-maista <http://ec.europa.eu/eurostat>

Työ- ja elinkeinoministeriö

Tietoa kotouttamisasioista www.tem.fi/kotouttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

www.ely-keskus.fi

Maahanmuuttoasioiden verkkolehti

www.monitori-lehti.fi

Infopankki

www.infopankki.fi

Suomen edustustot

www.formin.fi

YK:n pakolaisjärjestö

UNHCR www.unhcr.org

Tietoa ja materiaalipankki yhdenvertaisuudesta

www.yhdenvertaisuus.fi

Cimo, kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa

www.cimo.fi/cimo_asiantuntijana/tietoa_ja_tilastoja

MIPEX - kotouttamispolitiikka eri maissa

www.mipex.eu